

Krajský úřad Středočeského kraje

Odbor životního prostředí

Zborovská 11, Praha 5

Prostřednictvím datové schránky

V Neveklově dne 30.01.2020

Věc: „Zahloubení a těžba v lokalitě Ouštice“ – dokumentace EIA, dle zák.100/2001Sb.

Č. jednací: 167643/2019/KUSK

Vyjádření spolku Česká 458 z. s. k doplněné dokumentaci EIA STC2167

Spolek Česká 458 z. s., jehož hlavním posláním je ochrana přírody a krajiny ve městě Neveklově a okolí, podává toto své vyjádření k doplněné dokumentaci EIA STC2167 pro záměr „Zahloubení a těžba v lokalitě Ouštice“ – oznamovatel Kamenolomy ČR s.r.o.:

Oznamovatel znovu předložil dokumentaci k řízení EIA, přepracovanou na základě požadavku OŽP Krajského úřadu Stč. kraje.

Přepracovaná dokumentace obsahuje „vypořádání“ našich připomínek zaslaných k předchozí verzi dokumentace. Vzhledem k tomu, že naše požadavky na doplnění nebyly v dokumentaci zohledněny, shrnujeme je opětovně v dalším textu, přičemž rovněž odkazujeme na naše dřívější připomínky. Naše připomínky byly citovány v ZZŘ, v původní i doplněné dokumentaci.

B.I.4. Charakter záměru a možnost kumulace s jinými záměry

Dokumentace ve svých různých částech pracuje s hodnotou stávající těžby ve výši 130 tis. tun, přitom Roční výkazy o pohybu zásob uvádějí hodnoty 35 tis m3, Pasportizace lomů přírodního kameniva 2018 uvádí aktuální výši těžby 80 tis. tun viz.:

http://www.pjpk.cz/data/USR_001_4_6_5_KAMENIVO/124_Oustice.pdf

Tyto rozporné hodnoty se objevují ve všech navazujících studiích.

Ani v přepracované dokumentaci se zpracovatelka nezabývala kumulací vlivů se stavbou D3, přestože ji uvádí v odůvodnění záměru jako významný faktor, ať již coby odbytiště kameniva nebo i jako zdroj odpadu pro uvažovanou deponii. Nebyl vyhodnocen souběh těžby v blízkých lomech s ohledem na potřeby stavebního kamene co do množství i kvality, a tím současné potřeby otírky další části lomu. Řízení OV1186 o stanovení dobývacího prostoru Lešany, které bylo zahájeno dávno před nynější řízením oznamovatele a není nijak ukončeno, nebylo vzato do úvahy.

Ani v upravené dokumentaci nebyl vyhodnocen deklarovaný přebytek kvalitního kamene vytěženého při stavbě D3, zejména při ražbě tunelů. Tato skutečnost má rozhodující vliv na množství potřebného stavebního materiálu pro vlastní stavbu dálnice ale i pro budoucí zásobování širšího okolí z plánovaných deponií.

Upozorňujeme na skutečnost, že nově došlo k úpravě trasy D3 s rozšířením části vedené v tunelech o oblasti Jílového, což přináší další nárůst přebytku kvalitního kameniva v oblasti.

V dokumentaci nevyhodnotila vliv rozestavěné i dokončené stavby D3 na odvozové trasy, které budou mít vliv na kumulaci dopravní zátěže v obcích. Budoucí zařízení stavenišť i definitivní mimoúrovňová křížení jsou již v oblasti definována. Dopravní zátěž se bude měnit v čase – před, při a po realizaci D3 – tak jak se budou měnit transportní trasy.

B.1.5. Zdůvodnění umístění záměru, včetně přehledu zvažovaných variant a hlavních důvodů (i z hlediska životního prostředí) pro jejich výběr, resp. odmítnutí

Nadále se vychází ze současného povoleného objemu těžby jako výchozího stavu pro posuzování záměru. Přitom bylo zdokumentováno, že je dlouhodobě překračován povolený rozsah těžby. Znovu uvádíme, že:

Rozhodnutím Obvodního báňského úřadu v Kladně ze dne 3. 12. 1997 bylo povoleno společnosti BES s.r.o. (předchůdkyni oznamovatele) vytěžit 774 tis. tun kameniva v období 10 let dle tehdejšího plánu dobývání a otvírky. Tímto rozhodnutím byly stanoveny i další podmínky pro těžbu zakotvené do závazného posudku Okresního hygienika a rozhodnutí ONV Benešov, odbor vodního, lesního hospodářství a zemědělství.

Dle veřejně dostupných informací z ortofotomap na KN překročila stávající těžba i v tomto ohledu povolené hranice.

Skutečnost, že těžba již dávno překračuje povolené hranice, potvrzuje i zpracovatelka dokumentace (str. 22 původní, nedoplněné dokumentace).

Před rozhodnutím o pokračování další těžby je tedy nezbytné vyhodnocení veškerých podmínek daných dřívějšími povoleními k těžbě, stejně jako omezení pro dobývání citované v rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru. Dříve vydané povolení hornické činnosti pro těžbu kamene v Oušticích bezpochyby omezilo bázi lomu tak, aby nedošlo ke kontaktu s podzemní vodou.

Ani doplněná dokumentace neobsahuje stávající Plán otvírky a dobývání, na jehož základě až dosud těžba probíhá. Nelze tedy vyhodnotit, jak jsou plněny podmínky Rozhodnutí o povolení hornické činnosti, ať již prostorové, výše těžby, trhacích prací, vynětí ze ZPF atd.

Dokumentace uvádí, že hornická činnost je v lokalitě dlouhodobě provozována. K tomu je třeba uvést, že lom byl otevřen jako místní zdroj kameniva pro údržbu lokální silniční sítě. (provozovatel Okresní správa silnic). V současné době je však využíván komerčně pro zásobování zejména pražské výstavby, jak možno pozorovat na odvozových trasách. Nikoliv tedy pro zásobování místních odběratelů, jak uvedeno v dokumentaci. Provoz lomu tedy nezatěžuje životní prostředí jen v blízkém okolí, ale i ve vzdálenějších sídlech (Týnec n./S., Kamenice atd.) mnoha transportních trasách.

Snaha o pokračování provozu lomu se dovolává potřeby dotěžení zásob. Je nutno ovšem připomenout, že stanovení nevýhradních ložisek probíhalo v době dávno minulé, kdy ochrana životního prostředí a zdraví dotčených obyvatel nebyla brána v potaz.

Těžba by se měla omezit na místa, kde je to z hlediska trvale udržitelného rozvoje únosné.

Dle statistických údajů MPO se v posledních pěti letech výhradní těžba stavebního kamene (174 využívaných ložisek) ustálila kolem 12 mil. m³ ročně. (Dle pasportizace lomů se jedná o hodnotu 20-25mil m³.) Při zastavení těžby v lokalitě Ouštice by případný výpadek ve výši 30tis m³ činil 0,25% (resp. 0,12%), a navíc by mohl být bez problému lokálně nahrazen přebytkem kameniva při stavbě D3, zejména tedy při ražbě tunelů. Tento přebytek bude významný po řadu let i po realizaci stavby, jak uvádí dokumentace EIA pro D3. Těžko se pak lze dovolávat veřejného zájmu na dotěžení ložiska.

Nulová varianta, tzn. ukončení těžby v rozsahu dřívějšího DPPO, je tak z hlediska veřejného zájmu na dodávky kameniva pro stavebnictví bez problému akceptovatelná.

Stavba (rozšíření lomu) není stavbou ve veřejném zájmu. Dle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu „veřejný zájem musí být výslovně formulován ve vztahu ke konkrétní posuzované záležitosti a musí být přesvědčivě odlišen od zájmu soukromého“. Viz např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 As 65/2012 ze dne 10. května 2013.

Zdůvodnění pokračování těžby přítomností mobilní technologie a čtyř pracovníků obsluhy nelze brát jako relevantní argument.

I dotčené orgány požadovaly doplnění dokumentace o variantní řešení – bez zahloubení, s ponecháním volné vodní plochy atd. a jejich vyhodnocení. Tímto se oznamovatel odmítl zabývat a jako jediné řešení opět předkládá variantu se zahloubením pod hladinu podzemní vody a následné zasypání odpadem, přestože sám ve zjišťovacím řízení navrhoval něco jiného.

Oznamovatel měl rovněž doložit informace o kvalitě suroviny v navrhovaném zahloubení.

Citace z příl. 8 přehodnocení zásob:

Z výsledků karotáže (viz příloha A3) je zřejmé, že se vodivost hornin ve vrtech vedeném z lomu udržuje s výjimkou přípovrchové partie narušené trhačí prací na stejné úrovni.

Z interpretace karotážních měření jednoznačně vyplývá, že v nově zkoumaných částech ložiska dosahuje surovina stejných kvalitativních parametrů jako v současně těžené části ložiska. (Konec cit.)

Z průzkumu je patrné, že těžený materiál vykazuje stejné kvalitativní parametry jak v partiích v současné době těžených, tak v prostoru pod stávajícím dnem lomu při případném zahloubení.

Neobstojí proto tvrzení, že zahloubení pod úroveň podzemní vody je nutné z důvodu dosažení lepších parametrů prodávaného kameniva. Navíc toto nelze brát jako argument pro rizikový zásah do přírodního prostředí.

Jak bylo již dříve prokázáno, a nově to potvrzuje i doplněná dokumentace, stávající zásoby bohatě postačují min. na dalších 20 let případné těžby.

Ani další požadavky ke koncepci řešení vyplývající z rozhodnutí o vrácení dokumentace k přepracování nejsou řešeny. Orgány ŽP, stejně jako my, nesouhlasí se zahloubením lomu a jeho následným zavážením odpadem, byť inertním.

Největší hrozbou z realizace záměru zůstává zásah do podzemních vod, jejich dlouhodobé, několikaleté odčerpávání a následné zasypání materiálem, jehož vhodnost pro uložení přímo do podzemních vod je obtížné garantovat. Tvrzení, že důlní voda ve vytěženém prostoru by byla pouze zadržanou srážkovou vodou a nedojde tak k těžbě pod hladinou podzemní vody, se nezdá být přijatelné. Z dokumentace vyplývá, že při průzkumu pro potřeby přehodnocení zásob, byly provedeny vrty. Ve vrtu HV1 byla zastižena hladina podzemní vody se silným přítokem. Vrt byl vystrojen a měl by být používán jako zdroj užitkové vody. Cit. Příl 8.: *Hladiny na všech vrtech se po 48 hodinách po odvrtání pohybují zhruba na úrovni stávajícího dna lomu. V případě budoucího zahloubení IV. etáže je třeba počítat s přítokem důlní vody do zahloubení v odhadovaném množství několika l/s.*

Tab. 5 Hladina podzemní vody ve vrtu HV1 ustálena na úrovni cca 346 m n. m., přičemž dno lomu je cca 347 m n. m. (Důlní mapa 2017)

Dle dokumentace cit. str 44: *dojde ke snížení stávající hladiny podzemní vody o pouhých 17 m (!!)*

Každý rok by bylo odčerpáno několik desítek mil. litrů pitné vody do potoka.

Zásadně znovu nesouhlasíme, aby při pokračování těžby v lomu Ouštice byl povolen zásah do podzemních vod. V době, kdy je připravován **ústavní zákon** na ochranu podzemních vod, v němž bude výslovně preferováno omezení těžby nerostů v případě možného ohrožení vody, viz např. <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10095426857-interview-ct24/220411058040115/>, je nepřijatelné uvažovat o povolení záměru, který by vyžadoval trvalé snížení hladiny podzemní vody, a navíc by uvažoval o uložení odpadu do těchto vod.

Pozn.: Dokumentace žádným způsobem neřeší odvod důlních vod ze záchytné jímky do potoka.

Na náš popud zařadil oznamovatel do původní dokumentace (část vypořádání připomínek) **Program pro zlepšení kvality ovzduší ZÓNA STŘEDNÍ ČECHY – CZ02 (2016)**. Toto vypořádání se však nyní nijak neprojevovalo v přepracované dokumentaci.

Program předpokládá použití zařízení, která odpovídají nejlepším v současné době dostupným technologiím. Oznamovatel však nehodlá používat třídící linku, která by odpovídala požadavkům Programu, tj. byla opatřena účinným odsáváním prachu, a hodlá pouze vybavit mobilní třídící linku skrápěním.

Další, ve vypořádání deklarovaná opatření by měla být realizována okamžitě, bez ohledu na další vývoj projednávání záměru. Bez těchto opatření by lom neměl být vůbec provozován. Provozní řád by měl obsahovat povinnost okamžitého odstavení linky při poruše skrápěcího zařízení a v případě nemožnosti používat skrápění z důvodu mrazu.

Vybudování čistící plochy pro automobily vyjíždějící z prostoru lomu je naprosto bezpodmínečné, v přepracované dokumentaci se toto opatření neobjevuje. Imisní studie přitom pracuje s předpokladem, že komunikace odpovídají běžnému stavu bez mimořádného znečištění, které je ale v současné době pravidlem. Ani dlouhodobě slibovaný kropicí vůz není stále k dispozici.

Program rovněž vyžaduje výsadbu liniové izolační zeleně a budování ozeleněných valů. To předpokládá i územní plán města jako podmínku pro provozování průmyslového areálu. Podmínka byla uložena zpracovateli pro doplnění do přepracované dokumentace. Plán rekultivace však tato biologická opatření neobsahuje. Dokumentace obsahuje jen řešení s planýrováním dna a ponecháním svahů k samovolnému ozelenění. Rovněž tak se dokumentace nezabývá tvorbou vhodných ochranných valů, které by společně s ozeleněním vizuálně omezily zásahy do krajiny.

Dle oznamovatele je dobývací prostor dočasně vyjmut ze ZPF. Navržená rekultivace však neumožňuje návrat těchto ploch do ZPF.

Oznamovatel vlastní dostatek pozemků kolem celého lomu, aby tuto podmínku mohl realizovat. V současné době již ukládá přebytečnou zeminu do valů, i když v nevhodném tvaru. Je tedy bezpodmínečně nutné pro případné pokračování těžby, aby byl plán rekultivace doplněn a v něm byly promítnuty všechny tyto požadavky. Izolační zeď musí fungovat co nejdříve.

B.II.4. Nároky na dopravní a jinou infrastrukturu

Dokumentace nadále neobsahuje zhodnocení technického stavu dopravní infrastruktury, která je pro provozování záměru rozhodující. Naše připomínky k současnému tristnímu stavu komunikací v oblasti, na kterém se rozhodně podílí těžkotónážní doprava z lomu, jsou uvedeny v dřívějších fázích projednávání. Dokumentace nadále nepředpokládá kontrolu hmotnosti expedičních vozidel. Ze stavu v nedávné době opravených úseků (Soběšovice – Dunávice) lze vyvozovat, že dochází k přetěžování. Komunikace v místě jsou naprosto nepřipravené pro současnou a v budoucnosti dokonce dvojnásobnou zátěž.

Akustická studie pracuje s neverifikovaným vlastním sčítáním dopravy v bezprostřední blízkosti lomu, nezabývá se však s kumulací vlivů dopravy v sídlech na odvozových trasách. Rovněž nepracuje s výhledovou intenzitou dopravy, která je pro posouzení záměru s tak dlouhodobým účinkem podstatná. Dokumentace rovněž neřeší vliv vibrace od dopravy na stav domů při odvozových trasách.

Rovněž nepočítá s měnící se intenzitou dopravy v závislosti na změně odvozových tras při výstavbě a provozu D3.

Studie pracuje pouze s hodnotou těžby 130tis t/rok a z toho odvozenou intenzitou dopravy, a nikoliv se zátěží od dopravy v době případného zavážení vytěženého lomu, která může být několikanásobně vyšší v závislosti na organizaci postupu prací. Příslib, že v době zvýšené dopravní zátěže při zavážení lomu odpadem (vypořádání připomínky obce Chrástany) bude při nevytěžování vozidel utlumena expedice, lze brát pouze jako teoretickou, nekontrolovatelnou alternativu.

Studie dále pracuje s rovnoměrným rozdělením na odvozové trasy, měla by však vyhodnocovat nejméně příznivou, nicméně velmi reálnou variantu. Pokud by mělo být opravdu kamenivo

využíváno pro účely výstavby D3, pak dojde ke kumulaci dopravy materiálu i z druhého neveklovského lomu.

Zpracovatel se dovolává údajného projednání záměru s nejmenovaným dodavatelem stavby D3 a vyčísluje objem přepravy odpadového materiálu a zpětnou kamionovou vytíženost. Toto však se ve chvíli, kdy není vydáno ani územní rozhodnutí, nejeví jako možné. Celá konstrukce výpočtu dopravního zatížení tak nemá reálnou oporu.

Hluková studie nadále pracuje jen s odhadovaným akustickým výkonem třídící linky, což znevěrohodňuje celý výpočet. Rovněž tak nebylo nijak zdůvodněno, proč výpočet nepočítá s korekcí výpočtu na tónovou složku, jak je obvyklé na tomto druhu technologického zařízení. Vypořádání cit.: *“Otázka vzniku tónové složky může být případně prokázána při akustickém měření, a v tom případě by oznamovatel byl povinen realizovat taková technická opatření, aby byl i pro případ tónové složky hlukový limit u nejbližší obytné zástavby splněn.”* je nepřijatelné. Všechny do úvahy připadající vlivy na životní prostředí musí být vyhodnoceny před vydáním posudku EIA.

C.2.1. Ovzduší a klima

Dokumentace obsahuje studii vyhodnocení vlivu záměru na znečištění ovzduší.

Citace: Hodnotit vliv provozu lomu na imise PM₁₀ je složité, jelikož emise tuhých látek jsou silně závislé na vlastnostech těženého materiálu a na aktuálním charakteru provozu. Z hlediska dlouhodobé imisní zátěže lze očekávat spíše lokální vliv, což je patrné z rozložení ročních koncentrací PM₁₀.

Imisní limit pro denní koncentrace PM₁₀ ve výši 50 µg/m³ a pro roční koncentrace ve výši 40 µg/m³ by při stávajícím pozadí cca 20 µg/m³ neměl být mimo areál kamenolomu překročen.

Takovýto závěr imisní studie rozhodně nelze brát jako jednoznačné potvrzení budoucího dodržování povoleného limitu.

Citace: Imisní pozadí lokality je stanoveno na základě dat ČHMÚ, jedná se o pětileté průměry imisí za období 2012-2016 (zdroj: www.chmi.cz), který je stanoven na základě modelování z dostupných dat o emisích zdrojů a z dat imisního monitoringu.

Monitorovací stanice v Neveklově není dle podkladů ČHMÚ od roku 1994 v provozu, a při stanovování imisních dat se tedy používá pouze matematických modelů s použitím vložených dat o místních imisních zdrojích. Nahlédnutím do podkladů, ze kterých ČHMÚ čerpá, vyplývá jednoznačný rozpor ve vstupních údajích, kdy pro imisní zdroj lom Ouštica je pro rok 2017 evidována hodnota **1,176t** pro tuhé znečišťující látky viz

http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/web_generator/plants/CZ020/210144782_CZ.html a

pro lom Bělce, který disponuje dokonalejším technickým vybavením, je tato hodnota **12,487t** při obdobné velikosti těžby

http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/web_generator/plants/CZ020/601950013_CZ.html

Podklad pro výpočet imisního zatížení při plánovaném rozšíření lomu nebudí tudíž důvěru. Žádáme proto, aby byla tato část dokumentace v řízení EIA obzvláště důkladně prověřena.

Dle tvrzení oznamovatele nejsou v současné době, žádné hygienické limity překračovány. Toto není v souladu se skutečností, že musela být těžba zastavována z důvodu zamoření údolí prachem.

Závěr:

Dokumentace pro záměr byla zpracovateli vrácena s celou řadou požadavků na přepracování. Oznamovatel však zásadní připomínky odmítl akceptovat. Neprovedl úpravy v rozsahu plánované těžby, nadále trvá na zahloubení lomu pod úroveň podzemní vody, nadále chce vytěžený prostor zavést odpadem. Nedoplnil podklady, na jejichž základě jsou zpracovány klíčové studie, jež by měly prokázat soulad s požadavky na ochranu životního prostředí, zdraví obyvatel.

Oznamovatel neprokázal, že veřejný zájem na vytěžení nevýhradní suroviny, stavebního kamene průměrné kvality, převyšuje veřejný zájem na ochranu životního prostředí, zdraví obyvatel, ochranu zemědělského půdního fondu. Neprokázal jednoznačně přípustný vliv na hydrologické poměry v místě a neodstranil obavy ze zhoršení kvality ovzduší v našem městě.

Posudek k dokumentaci jistě vyhodnotí takovouto dokumentaci jako nedostatečnou pro vydání kladného stanoviska EIA.

Náš spolek, spolek obyvatelů Ouštic a Lipek, kterých se záměr bezprostředně dotýká, nemůže s takovýmto řešením souhlasit. Žádáme proto, aby v případě nesplnění požadavků orgánů státní správy a požadavků našich bylo vydáno k dokumentaci závěrečné **negativní** stanovisko.

Děkujeme a jsme s pozdravem

Ing. Ivan Hradecký, předseda
Česká 458 z. s.
IČ: 04964659
sídlo Lipka 11
257 56 Neveklov